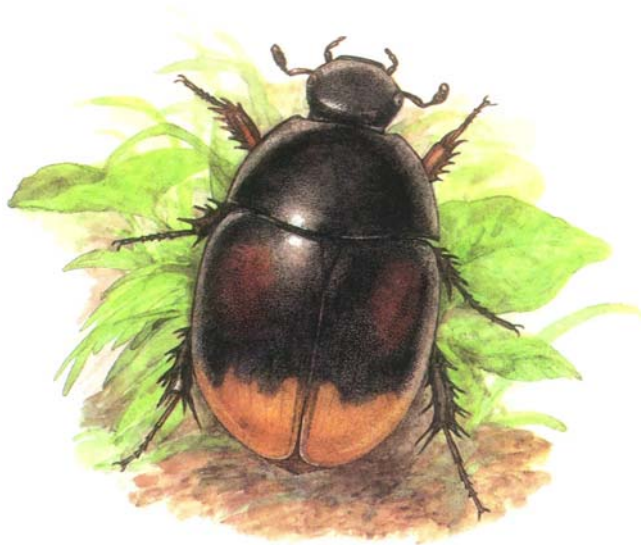

HET GENUS SPHAERIDIUM.

(Familie *Hydrophylidae*)

Sphaeridium scarabaeoides

Het genus *Sphaeridium* is waarschijnlijk bij onze lezers goed bekend. Minder bekend is dat dit genus een goed voorbeeld is van een recente migratie van oost naar west, dus van het Palearcticum naar het Nearcticum en het neotropisch gebied, dus Noord- en Zuid-Amerika.

De best bekende soort *Sphaeridium scarabaeoides* L. werd voor het eerst opgemerkt in Canada (Quebec 1861) Dit kevertje was daar reeds algemeen tussen 1883 en 1893, in 59 jaren tijd had het reeds gans Canada gekoloniseerd van oost naar west en vanaf 1890 heeft het in

een 12-tal jaren de Verenigde Staten van oost naar west doorkruist (M.H. Hatch) maar in zuidelijke richting wordt het in de staten met een droog klimaat zoals Arizona slechts 50 jaren later aangetroffen, en eindelijk bereikt het Mexico in 1975. De vlugge doorsteek van oost naar west in de USA vindt misschien zijn verklaring in de trans-Amerikaanse spoorlijn die met het vervoer van vee ook zorgde voor het transport van het hydrofiele mestkevertje *Sphaeridium*. Ook de andere Europese vertegenwoordigers van het genus *Sphaeridium* hebben in hetzelfde tijdperk Amerika bereikt. *Sphaeridium bipustulatum* F. werd voor het eerst opgemerkt (1911) in Long Island waar de meeste schepen met immigranten aan boord aankwamen. Dit kevertje bereikte de Pacifische kust (staat Washington) in 1928, 3 jaar later British Columbia (1931) en wat zuidelijker Oregon in 1941. De derde migrant *Sphaeridium lunatum* F. werd voor het eerst gevangen in 1928 in Syracuse (Staat New York) waarschijnlijk ten gevolge van entomologische studies aan de universiteit aldaar, maar reeds in 1936 vindt men *Sphaeridium lunatum* terug in de staat Washington en in British Columbia dus aan de westkust en eveneens in Oregon in 1938. De ecologische eisen hebben samen met de transportmogelijkheden deze drie kevertjes soorten dus op relatief korte tijd over gans Noord-Amerika verspreid. *Sphaeridium scarabaeoides* L. bij ons best bekend, *Sphaeridium bipustulatum* en *Sphaeridium lunatum* zijn alle drie eurytope coprophielen, overal voorkomend waar verse rundermest te vinden is, het zijn opportunisten wat betreft hun ecologische niche. *Sphaeridium bipustulatum* komt trouwens behalve in mest ook in rottende plantenresten voor, dit is ook het geval voor *Sphaeridium lunatum* terwijl *Sphaeridium scarabaeoides* meer uitsluitend coprofiel is maar

met een breed spectrum van runder-schape en paardenmest. De vierde *Sphaeridium* soort is *Sphaeridium substriatum* FALD. Deze soort heeft de oversteek naar Amerika niet gemaakt maar het is een stenotope coprofiel uit midden-Europa, stenotoop betekent begrensde mogelijkheden tot adaptatie. Men vindt deze soort slechts in verse mest en in van bewoning afgezonderde weiden terwijl de drie eurytope (aan vele milieus aangepaste) soorten die ook in gans Europa verspreid zijn. Omdat ze zich veel gemakkelijker aanpassen zijn ze dan ook erin gelukt N. Amerika te veroveren, terwijl de veeleisende (stenotope) soort uit midden-Europa *Sphaeridium substriatum* Fald. deze mogelijkheid blijkbaar niet heeft.